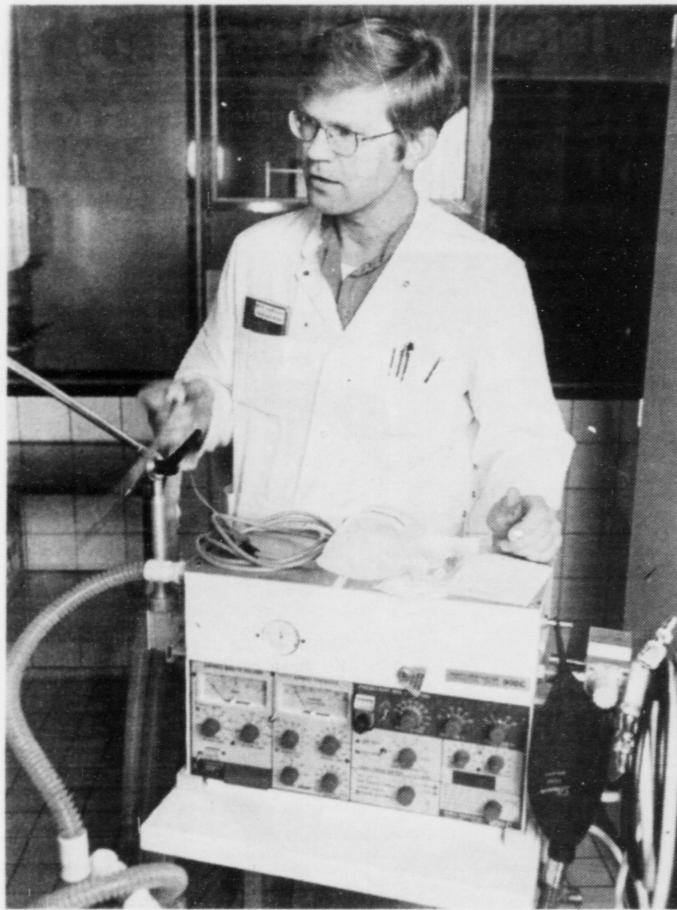

Vikuskiptið

**Orð: Dagný
Myndir: Kalmar**

Hogni Djurhuus, yvirlækni á narkosudeildini á Landssjúkrahúsinum: - Tað eru lækarnir á narkosudeildini, sum steðga viðgerðini, og tann sum er til arbeiðis just tá, skal gera tað. Aðrenn hetta hava fleiri lækarnar verið við í arbeiðinum at bjarga sjúklinginum, og um tað ikki eydnast, so eru teir við til at staðfesta, at sjúklingurin er heiladeyður

Lív og deyði

Næsta ár verður væntandi danska lógin um líkskoðan, líkupskurð og vevnaðarflutning (transplantatión) sett í gildi í Føroyum. Hóast tað virkar ørkymlandi, so hevur lógin møguleikar í sær at varðveita lív.

Í nýggjandi lóg fyri Føroyar, er bert hjartadeyðakriterið galdandi, sum sigur, at eitt fólk ikki er deytt áður enn hjartað og andadrátturin steðgar.

Í nýggju lógini er hetta frameftir galdandi, men tá verður eisini heiladeyðakriterið innført.

Nútiðar læknafrøði er før fyri at lekja sjúklingar við álvarsligum sjúkum, eitt nú við at geva teimum nýggj gøgn, men neyðugt er í flestu førum at nýta heiladeyðakriterið, um viðgerðin skal eydnast.

Føroyingar fáa nýggj gøgn í Danmark og aðrastaðni, og hóast tað neyvan verður møgulegt at gera vevnaðarflutning í Føroyum, so kunnu vit verða við til at geva øðrum gøgn, og hervið bjarga fólki, sum annars ikki høvdu lív lagað.

Á Ríkishospitalinum er ein datagrunnur, við evnis-skrá yvir sjúklingar, sum bíða eftir gögnum. Eru gøgn tøk, verða boð send til datagrunnin, sum samskipar hetta arbeiðið.

Bert serkonir lækna í vevnaðarflutningi, og tey høvdu væntað at fáa spurningin, sigur Hogni Djurhuus.

Hann heldur, at tað er skilagott at fáa heiladeyðakriterið innført í Føroyum, av tí at hetta er galdandi aðrastaðni, men eisini, at tað er lættari fyri tey avvarðandi, sum pinast av stöðuni at einki útlit er fyri hesum sjúklingum.

Tað verður eisini lættari at geva gøgn til vevnaðarflutning. Annar fyrimunur er, at tann lögfrøðiliga staðfestingin verður greiddari, tá heiladeyðakriterið verður innført, sigur Hogni Djurhuus.

Í Føroyum kemur tað bert fyri eina ella tveir ferðir árliga, at fólk lida heiladeyða. Tað er oftast orsakað av bráðdligum skaða, eitt nú í ferðsluni ella øðrum vanlukkum, har heilin fær so stóran skaða, at ongin læknaviðgerð kann bjarga sjúklinginum.

Øll viðgerð steðgar við heiladeyða

Flestu fólk í Føroyum eru trúgvandi, og tá tey fáa boðini, verður ofta skipað fyri andakt ella øðrum, so tey avvarðandi fáa møguleika at siga farvæl og hervið stundir at venja seg við tað, sum stendur fyri framman, sigur Hogni Djurhuus, yvirlækni á narkosudeildini á Landssjúkrahúsinum

- Eg plagi at siga við avvarðandi at hetta er tað, sum í Danmark kallast heiladeyði, og at viðari viðgerð er útlitaleys, tí heilin hevur fingið so stóran skaða, at hann ikki kann koma fyrri seg. Vit steðga tí viðgerðini, sigur Hogni Djurhuus, yvirlækni á narkosudeildini á Landssjúkrahúsinum.

Hann hevur m.a. til uppgávu at steðga viðgerðini, tá sjúklingur er heiladeyður.

Respiratorviðgerð verður ikki bert givin heiladeyðum sjúklingum. Hon verður eisini nýtt, tá fólk hava fingið doying undir skurðviðgerð og í øðrum førum, til fólk aftur sjálv verða før fyri at anda.

Fyri heiladeyðar sjúklingar er galdandi, at teir als ikki kunnu liva uttan respirators.

Sjúklingarnir pinast ikki líkamliga ella sálarliga, tí stóriheilin, lítilheilin og hámonan, virka ikki longur.

Stundir at siga farvæl
- Er tað ikki torført hjá avvarðandi at góðtaka, at viðgerðin steðgar. Høvið er óngandi verð útí fyrri, at fólk hava noktað fyrri at steðga respiratorinum?

- Eg havi bert eina ferð verið fyrri, at avvarðandi hava verið í iva, um tað var rætt at steðga viðgerðini, men tað er ein læknalig avgerð, sum verður tikin, tá vit hava staðfest heiladeyða.

- Vanliga skilja fólk hetta

og góðtaka tað, eisini av tí at tað er sera tyngjandi fyri tey avvarðandi at siggja sjúklingin í hesi støðu, sum ikki broytist.

- Flestu fólk í Føroyum eru trúgvandi, og tá tey hava fingið boðini, verður oftast skipað fyri eini andakt ella øðrum, so tey avvarðandi fáa møguleika at siga farvæl, og hervið stundir at venja seg við tað, sum stendur fyri framman.

- Tá andaktin er av, verður respiratorurin sløktur, og einar 10 minuttir eftir hetta, doyir sjúklingurin, sigur Hogni Djurhuus.

- Hvussu er manna-gongdin, tá avgerð verður tikin um at steðga viðgerðini. Ert tú einsamallur

um tað?

- Tað eru lækarnir á narkosudeildini, sum steðga viðgerðini, og tann, sum er til arbeiðis just tá, skal gera tað. Aðrenn hetta hava fleiri lækarnar verið við í arbeiðinum at bjarga sjúklinginum, og um hetta ikki eydnast, so eru teir við til at staðfesta, at sjúklingurin er heiladeyður, sigur Hogni Djurhuus.

Kanningar staðfesta heiladeyða

- Frammanundan hava verið gjørdar kanningar á röntgendeildini, sum tryggja, at einki blóðrensl er í heilanum. Henda kanning fer fram tvær ferðir við 15 minuttir millumbilum.

Um úrslitið av kanningunum vísa, at sjúklingurin er heiladeyður, verður avgerð tikin um at steðga viðgerðini.

Fyrimunurin við at nýta heiladeyðakriterið er, at um gøgn skulu nýtast til vevnaðarflutning, so eru betri útlit fyrri, at viðgerðin eydnast.

Tey flestu vænta at vit spyrja

- Spyrja tit tey avvarðandi um loyvi at taka gøgn frá ti deyða?

- Tað er m.a. uppgávan hjá okkum at spyrja um tað. Persónliga haldi eg t.d. at nýtrantplantatión er ein góð vigerð, og tí spyrji eg altíð fólk um tað. Tey flestu

játta, og aftaná siga nógv, at tey høvdu væntað at fáa spurningin, sigur Hogni Djurhuus.

Hann heldur, at tað er skilagott at fáa heiladeyðakriterið innført í Føroyum, av tí at hetta er galdandi aðrastaðni, men eisini, at tað er lættari fyri tey avvarðandi, sum pinast av stöðuni at einki útlit er fyri hesum sjúklingum.

Tað verður eisini lættari at geva gøgn til vevnaðarflutning. Annar fyrimunur er, at tann lögfrøðiliga staðfestingin verður greiddari, tá heiladeyðakriterið verður innført, sigur Hogni Djurhuus.